

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Voorjaarsnota 2022

IPO Den Haag

Inhoudsopgave

Inleiding, algemeen beeld en leeswijzer	5
1. Ruimtelijke ontwikkeling, waaronder waterbeheer en wonen	9
1.1. Ruimtelijke ontwikkeling	9
1.2. Water	9
1.3. Wonen	10
1.4. Implementatie Omgevingswet	10
1.5. Digitaal Stelsel Omgevingswet	11
1.6. Nederlands Hydrologisch Instituut	11
Financiën	12
2. Milieu, energie en Klimaat	13
2.1. Gezonde leefomgeving	13
2.2. Circulaire Economie	13
2.3. Klimaat en Energie	13
2.4. Omgevingsveiligheid	14
2.5. VTH-stelsel en Omgevingswet	14
2.6. Abonnementen/Kennisdeling/Internationaal	15
2.7. Coördinatie Klimaatakkoord	15
2.8. 6000 Megawatt op land	15
2.9. Regionale Energie Strategie 1.0	16
2.10. Monitoring RES	16
2.11. Industrie en bedrijventerreinen	17
2.12. Warmtetransitie	17
2.13. Energie-infrastructuur	18
Financiën	19
3. Vitaal platteland	20
3.1. Gemeenschappelijk Landbouwbeleid	20
3.2. Duurzame Landbouw	20
3.3. Klimaatakkoord landbouwgebruik	21
3.4. Programma Natuur	21
3.5. Natuurwetgeving	22
3.6. Faunabeheer	22
3.7. Natuurbeleid	23
3.8. Natura 2000 en EU-Biodiversiteit	23
3.9. Stikstof (IPSN)	24

Financiën	26
4. Mobiliteit	27
4.1. Duurzame Mobiliteit	27
4.2. Openbaar vervoer	28
4.3. Verkeersveiligheid.....	28
4.4. Fiets	29
4.5. Kennisplatform Verkeer en Vervoer.....	29
4.6. Goederenvervoer & Logistiek	29
Financiën	31
5. Regionale economie	32
5.1. Stimuleren innovatief en breed MKB.....	32
5.2. Regionale Arbeidsmarkt/Human Capital	32
5.3. Circulaire economie	32
5.4. Europees regionaal beleid.....	33
5.5. Taskforce HRE en samenwerkingsagenda	33
5.6. Vrijtijdseconomie	34
5.7. Ruimtelijke economie	34
Financiën	35
6. Cultuur en erfgoed	36
6.1. Toekomstperspectief Culturele Sector.....	36
6.2. Behoud Erfgoed	36
6.3. Cultuureducatie	37
6.4. Toekomstbestendig Bibliotheekstelsel.....	37
Financiën	38
7. Kwaliteit Openbaar Bestuur	39
7.1. Consultaties en wetgevingstrajecten	39
7.2. Provinciale rol in de ruimte (was: Naar Krachtig Groen Herstel/Gebiedsopgaven 3.0)	39
7.3. Strategische kennisfunctie	39
7.4. Financiële verhoudingen.....	39
7.5. Vitale vereniging	40
7.6. Europa	40
Financiën	41
8. Werkgeverszaken.....	42
8.1. CAO	42
8.2. Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers.....	43
8.3. Doorontwikkelen en borgen goed provinciaal en publiek werkgeverschap	43

Financiën	44
9. Interprovinciale Digitale Agenda.....	45
9.1. Programmalijn Data	45
9.2. Programmalijn Dienstverlening.....	45
9.3. Programmalijn Bedrijfsvoering.....	46
9.4. Innovatie	46
9.5. Digivaardige organisatie.....	47
Financiën	48
10. Overig.....	49
10.1. Werkbudget	49
10.2. Stelpost L&P-compensatie	49
10.3. Compensatie Zeeland	49
10.4. Nog te verdelen apparaatslasten	49
10.5. Saldo Voorjaarsnota/Najaarsnota 2022	50
Financiën	51
Bijlage: Afkortingenlijst	52

Inleiding, algemeen beeld en leeswijzer

Doelstelling voorjaarsnota

Met de voorjaarsnota verantwoorden wij de voortgang van de begroting. De voorjaarsnota wordt ter vaststelling aangeboden aan het IPO-bestuur en ter informatie aan de Algemene Vergadering (AV). De voorjaarsnota kan gepaard gaan met een wijziging van de begroting. Dit kunnen wijzigingen zijn binnen het door de AV vastgestelde totale begrotingsvolume of daarbuiten.

- Begrotingswijzigingen die per saldo niet leiden tot verhoging of verlaging van het vastgestelde totale begrotingsvolume dienen door het IPO-bestuur te worden vastgesteld.
- Begrotingswijzigingen die per saldo leiden tot verhoging of verlaging van het vastgestelde totale begrotingsvolume dienen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de AV.

Plaats voorjaarsnota in de planning en control-cyclus

In de P&C-cyclus plant, stuurt en verantwoordt het bestuur van de vereniging de uitvoering van de werkzaamheden die de samenwerkende provincies hebben belegd bij de vereniging van de gezamenlijke provincies (IPO), bestaande uit IPO Den Haag en BIJ12. Bij IPO Den Haag gaat het vooral om beleidskeuzes ten aanzien van de belangenbehartiging en bij BIJ12 over uitvoering en ondersteuning van de opdrachten van de gezamenlijke provincies. In beide gevallen betreft het werkzaamheden die bij IPO Den Haag en/of BIJ12 zijn of worden ondergebracht om op deze wijze de gedeelde provinciale opgave efficiënter en effectiever uit te voeren.

Iedere nieuwe jaarcyclus start met de vaststelling van de kaderbrief door het IPO-bestuur. Hiermee ontstaat het kader voor het opstellen van de begroting.

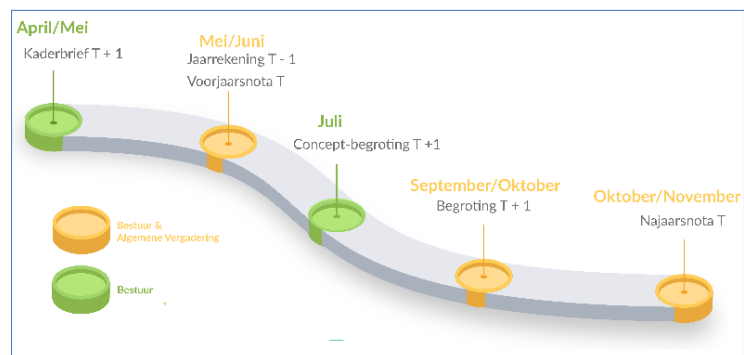
In de begroting wordt vastgelegd aan welke beleidsopgaven de samenwerkende provincies wil werken, welke resultaten ze wil bereiken en wat dat gaat kosten. De begroting wordt door het IPO-bestuur vastgesteld en ter goedkeuring voorgelegd aan de Algemene Vergadering.

Gedurende het begrotingsjaar kan de begroting via de voorjaarsnota en de najaarsnota worden bijgesteld aan actuele ontwikkelingen.

De voorjaarsnota wordt vanaf dit jaar tegelijkertijd met de kaderbrief aangeboden.

In de rekening wordt eindverantwoording afgelegd over de uitvoering van de resultaten.

In de afbeelding hiernaast is de P&C-cyclus van het IPO schematisch weergegeven inclusief het besluitvormend orgaan.

Beeld Voorjaarsnota 2022

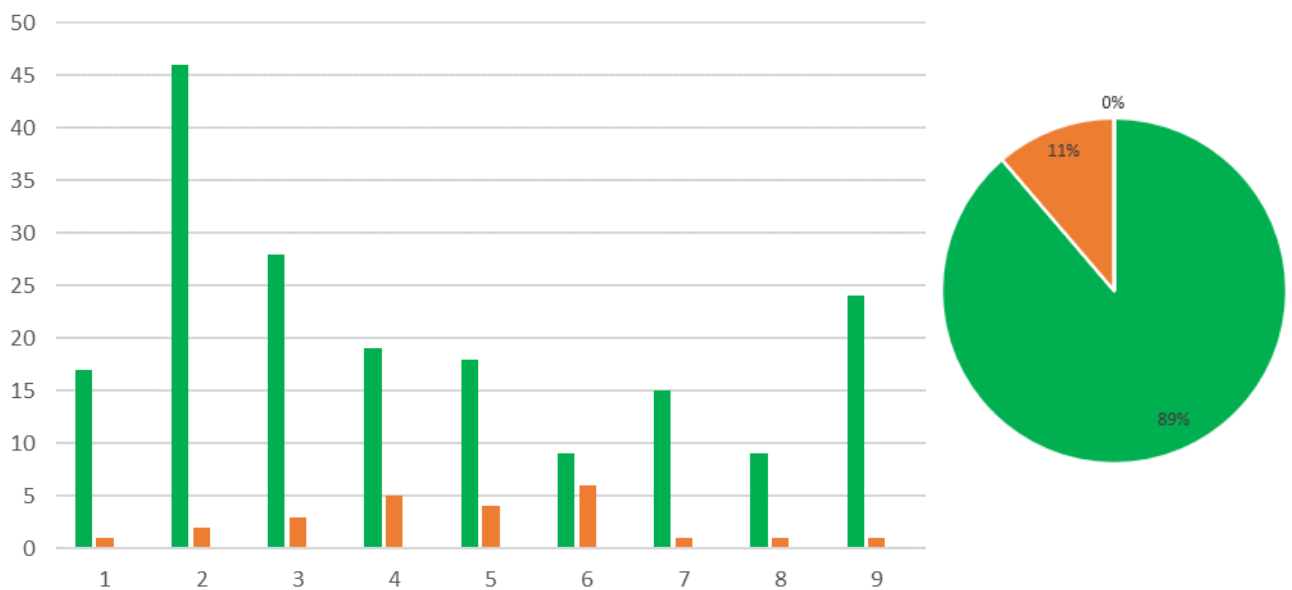
Via een kleurensystematiek verantwoorden wij de voortgang van de in de Begroting 2022 opgenomen inhoudelijke prestaties en daarmee samenhangende lasten.

Inhoudelijk beeld

De inhoud van de Voorjaarsnota 2022 (en hierna de Najaarsnota 2022 en het Jaarverslag 2022) volgt de indeling van de Begroting 2022. Dat is gebruikelijk omdat deze documenten spiegelen aan de door de AV goedgekeurde begroting. Na het vaststellen van de Begroting 2022 hebben zich echter grote

ontwikkelingen voorgedaan die we uitgebreid toelichten in onze Kaderbrief 2023, maar die ook doorwerken in een aantal programma's van de Begroting 2022. Deze ontwikkelingen hebben betrekking op de verdere uitwerking van het nieuwe regeerakkoord en de rol daarin voor de provincies ('rol in de ruimte') op de grote transities in het fysieke domein: wonen/bereikbaarheid; energie/klimaat en natuur/stikstof en landbouw (landelijk gebied). Dit is met name zichtbaar bij de programma's ROWW, Vitaal Platteland, Energie en Klimaat. In plaats van deze ontwikkelingen in die programma's herhaaldelijk te benoemen, volstaan we met deze toelichting in de inleiding en verwijzen wij naar de tegelijkertijd aangeboden Kaderbrief 2023.

In de voorjaarsnota is de inhoudelijke voortgang van de activiteiten via een kleurenindicator aangegeven. In de grafiek hierna is het totaalbeeld hiervan weergegeven. Per programma is aangegeven bij hoeveel activiteiten de indicator groen, oranje of rood is gehanteerd. Tevens is rechts het totaalbeeld gepresenteerd.

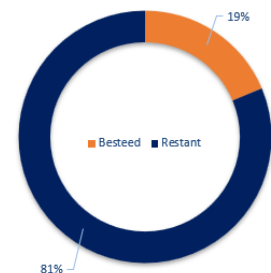
De Begroting 2022 van IPO Den Haag bestaat uit 59 inhoudelijke beleidsopgaven. Hierbinnen zijn ruim 200 activiteiten opgenomen die dit jaar worden uitgevoerd.

Ten opzichte van de Begroting 2022 zien we op totaalniveau een kleine afwijking op de voortgang:

- Uit de rechtergrafiek blijkt dat 89% van de activiteiten op schema ligt.
- Bij 11% dreigt zich een afwijking voor te doen.
- Het vervolg en de voortgang van de ingezette belangenbehartigingsactiviteiten in het kader van de focus op de rol is niet volledig te voorspellen, mede ingegeven de onzekerheden die met de oorlog in Oekraïne samenhangen.

Financieel beeld

De grafiek hiernaast geeft de besteding weer van het totale programmabudget (€ 22,8 miljoen) in de Begroting 2022. Op peildatum 1 maart 2022 is van het programmabudget € 4,2 miljoen besteed, oftewel 19%.

In de voorjaarsnota hebben we ook de voortgang van de uitgaven via een kleurenindicator aangegeven. Wij hebben bij enkele uitgaven een rode indicator gehanteerd omdat hierbij begrotingswijzigingen voorgesteld worden. In de tabel hierna is aangegeven om welke uitgaven het gaat en of deze doorwerken in de Kaderbrief 2023.

Programma	Beleids-opgave	VJN 2022	Drwrkng KB23
1. ROWW			
Droogteportaal IHW	1.2	35	35
4. Mobiliteit			
Monitor RMP's (afspraken Klimaatakkoord)	4.1	80	120
9. Interprovinciale Digitale Agenda			
Bijdrage BZK in Single Digital Gateway	9.2	-413	
Saldo begrotingsvoorstellen		-298	155
10. Overig			
Saldo voorjaarsnota/najaarsnota	10.5	298	
Saldo begrotingswijziging		0	155

x € 1.000

De hierboven weergegeven begrotingswijzigingen hebben betrekking op programmalasten en kennen een positief saldo (overschot) van € 298.000. Dit bedrag wordt nu niet verrekend met de provincies. Conform de bestendige gedragslijn vinden verrekeningen alleen plaats bij de jaarrekening. Zoals uit de bovenstaande tabel blijkt, parkeren we het saldo op een stelpost 'Saldo voorjaarsnota/-najaarsnota' binnen programma 10. Overig. Dit houdt tevens in dat deze begrotingswijzigingen niet goedgekeurd hoeft te worden door de AV omdat het totale begrotingsvolume niet wijzigt.

Overheveling budget van begroting IPO Den Haag naar begroting BIJ12

Via de Voorjaarsnota 2022 worden twee budgetten budgettair-neutraal (binnen de vereniging) overgeheveld van de begroting IPO Den Haag naar de begroting van BIJ12. De betreffende budgetten zijn in de tabel hieronder weergegeven. Deze administratieve overhevelingen zijn structureel van aard en komen ook terug in onze Kaderbrief 2023. Ze hangen samen met de ingezette koers om de bedrijfsvoering voor de vereniging vanuit BIJ12 te organiseren. Omdat deze overhevelingen leiden tot een lager begrotingsvolume van de begroting van IPO Den Haag dient deze goedgekeurd te worden door de AV.

Programma	Beleids-opgave	VJN 2022	Drwrkng KB23
3. Vitaal Platteland			
IPSN: Overheveling formatiebudget naar BIJ12	3.9	-940	-940
10. Overig			
Budget Ontwikkeling support (bedrijfsvoering) naar BIJ12	10.4	-248	-248
Saldo begrotingsvoorstellen		-1.188	-1.188

x € 1.000

De bovenstaande overheveling is voor de vereniging IPO budgetneutraal. De provincies ondervinden hiervan wel financiële gevolgen vanwege het verschil in verdeelpercentages tussen IPO Den Haag en BIJ12. Omdat beide organisatieonderdelen gedurende het jaar geen verrekening toepassen, doet zich dit pas voor bij de jaarrekening. Aanvullend hierop loopt momenteel een onderzoek naar het gebruik van de verschillende verdeelpercentages van onderdelen bij BIJ12. Dit willen wij zoveel mogelijk beperken. Hiermee willen we bereiken dat het toerekenen van de verenigingskosten IPO simpeler wordt en dit bij de verantwoording minder administratieve last met zich meebrengt. Wij komen dit jaar met een voorstel voor vereenvoudiging en willen die toepassen vanaf de Begroting 2023.

In de tabel hierna hebben wij de omvang van de gewijzigde Begroting 2022 IPO Den Haag weergegeven.

	Primaire Begroting 2022	VJN 2022	Gewijzigde Begroting 2022
Lasten			
1. ROWW	4.284	35	4.319
2. Milieu, Energie en Klimaat	2.624		2.624
3. Vitaal Platteland	9.430	-940	8.490
4. Mobiliteit	3.439	80	3.519
5. Regionale Economie	924		924
6. Cultuur	194		194
7. Kwaliteit Openbaar Bestuur	3.484		3.484
8. Werkgeverszaken	943		943
9. IDA	3.203	-413	2.790
10. Overig	6.935	50	6.985
Totaal lasten IPO Den Haag	35.459	-1.188	34.271

x € 1.000

Structuur voorjaarsnota

De voorjaarsnota IPO Den Haag bestaat uit 10 programma's waarin verantwoording wordt afgelegd over alle activiteiten (output 2022) uit de Begroting 2022. Hiervoor gebruiken we een kleurindicator waarbij activiteiten met een oranje of rode indicator in ieder geval toegelicht zijn. Het betreft afwijkingen op inhoud of geld.

Duiding groen-oranje-rode indicatoren

- Groen
  - Geen afwijkingen in prestatie en planning
  - Geen knelpunt in middelen
- Oranje
  - Prestatie wordt niet volledig behaald of aard opgave is niet meer consistent met sturing die hieraan is gegeven.
  - Prestatie loopt achter op planning maar is niet problematisch of
  - Middelen dreigen af te wijken van de begroting
- Rood
  - Prestatie wordt niet of nauwelijks behaald of
  - Prestatie loopt achter op planning, realisatie is problematisch of
  - Middelen wijken af van de begroting, een begrotingswijziging is nodig.

Ieder programma sluit af met een financiële paragraaf. In deze paragraaf geven wij via een tabel en een grafiek inzicht in de besteding van het programmabudget (peilmoment 1 maart 2022).

In de betreffende tabel is een kolom 'Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2022' opgenomen.

De bedragen in deze kolom hebben betrekking op wijzigingen binnen de programmabudgetten.

1. Ruimtelijke ontwikkeling, waaronder waterbeheer en wonen

1.1. Ruimtelijke ontwikkeling

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Nieuwe afspraken maken met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en gemeenten over bodemtaken voor periode 2022-2025, vanwege opnieuw uitstel Omgevingswet.		
2. Inrichten rijksregie die niet leidt tot (re)centralisatie, maar voorwaardenscheppend is voor uitvoeringskracht provincies in samenhang met 'een krachtig groen herstel'.		

1.2. Water

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Belangen behartigen in kader van 7e NAP, governancestructuur wateroverleggen.		
2. Belangen behartigen in het kader van ruimtelijke adaptie voor de gebouwde omgeving, natuur en landbouw en robuust watersysteem en vitaal en kwetsbaar.		
3. Opstellen handreiking/generiek kader strategisch grondwatervoorraadbeheer zodat provincies hun rol bij strategisch grondwatervoorraadbeheer adequater kunnen vervullen. Dit draagt bij aan zekerstelling van de drinkwatervoorziening, pakt droogte aan, voorkomt bodemdaling en vermindert de stikstofproblematiek.		
4. Bestuurlijke afspraken maken met waterschappen, gemeenten, rijk en niet-gouvernementele organisaties (NGO's) over vasthouden van water voor drinkwater en droogtegevoelige natuurgebieden als onderdeel van de ruimtelijke structurele aanpak van droogte op basis van de aanbevelingen van de Beleidstafel Droogte.		
5. Bijdragen aan regionale waterkeringen ontwikkelprogramma en aan de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) die kennis genereren voor de wettelijke taakuitoefening van provincies inzake waterbeleid.		
6. Invulling geven aan bestuurlijke afspraken rondom Informatiehuis Water (bijdrage en detachering).		

Toelichting

6. IHW droogteportaal

Via het droogteportaal kan er informatie aangeleverd worden aan de LCW (Landelijke Coördinatie Waterverdeling) voor hun maandelijks droogtemonitor in de zomermaanden. Vooral voor grondwater heeft dit meerwaarde omdat hiervoor nog geen duidelijk informatievoorziening is. Voor het in beeld brengen van de actuele droogte is het droogteportaal ingericht. Hierop is de

actuele (droogte)toestand te zien van het weer, het bodemvocht, het grondwater en beekafvoeren. De actuele en historische waarden en middels indices een indicatie van de mate van droogte. Momenteel zijn enkel gegevens van de zandgronden te zien, maar aan uitbreiding naar de westelijke lage gronden wordt al gewerkt. Het portaal zal dan een landsdekkend beeld laten zien van de grondwaterstanden. De kosten die gemoeid zijn met het droogteportaal zijn bestemd voor beheer en onderhoud en voor verdere ontwikkeling qua functionaliteit. De kosten worden volgens bestuurlijke afspraak verdeeld tussen IPO en UvW. Bestuurlijk is al ingestemd, waarmee deze uitgave als onvermijdelijk moet worden beschouwd.

1.3. Wonen

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Beïnvloeding, advisering en voorbereiding van bestuurlijke afspraken in kader van de kabinetsformatie over positionering van de provincies in de aanpak van de woningbouwopgave, met als inzet het creëren van de juiste condities en afschaffing verhuurdersheffing, structureel maken van de woningbouwimpuls en Volkshuisvestingsfonds (de juiste woning op de juiste plek).		
2. Inzet om te komen tot een gezamenlijke monitor over de woningbouwopgave in nauwe afstemming met IDA.		

1.4. Implementatie Omgevingswet

Output 2022	Inhoud	Geld
Alle provincies in staat stellen om per 1 juli 2022 volgens Omgevingswet te werken door:		
1. periodiek overleg met provinciale programmamanagers en overleggen met verschillende inhoudelijk betrokkenen vanuit provincies om knelpunten te signaleren en voortgang te monitoren, ook specifiek in relatie tot consequenties van uitstel van de Omgevingswet;		
2. te fungeren als aanspreekpunt en kennisplatform voor zowel provincies als het gezamenlijke programma Aan de Slag met de Omgevingswet;		
3. deelname Programmaraad, Opdrachtgeversberaad, interbestuurlijke afstemming om provinciale vraag in te brengen, aanbod terug te leggen bij provincies en provinciale belangen te behartigen;		
4. het aanbieden van ondersteuningsproducten specifiek voor provincies om hun implementatieopgave te ondersteunen.		

1.5. Digitaal Stelsel Omgevingswet

Output 2022	Inhoud	Geld
1. In het bestuursakkoord Omgevingswet uit 2015 en het Financieel Akkoord uit 2016 is afgesproken dat de koepels verantwoordelijk zijn voor het beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening (DSO-LV). De onderdelen die het programma DSO heeft opgeleverd, worden in opdracht van de koepels beheerd en de provincies dragen hier jaarlijks € 1,6 mln. (prijsspeil 2020; exclusief indexatie) aan bij. In 2021 wordt de beheerorganisatie ingericht en worden koepels formeel verantwoordelijk voor beheer. De verantwoordelijkheid voor het volledige DSO wordt pas overgenomen van BZK wanneer het DSO bestuurlijk geaccepteerd kan worden.		
2. Het IPO dient voor het beheer van DSO-LV zowel het opdrachtgeverschap als de vraagarticulatie van de provincies te organiseren. De kopgroep Omgevingswet heeft de directeur BIJ12 gevraagd hiertoe een businesscase uit te werken voor het bestuur. Op dit moment is nog geen raming te maken van de benodigde financiering. Een besluit hierover wordt voorbereid voor de voorjaarsnota 2022.		

Toelichting

2. Uitwerking Businesscase

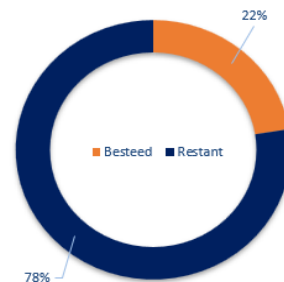
De businesscase voor de organisatie van het opdrachtgeverschap en de vraagarticulatie beheer Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening (DSO-LV) zal voor de zomer van 2022 aan het IPO-bestuur worden voorgelegd. De structurele dekking die nodig is voor uitvoering van de interprovinciale beheerorganisatie wordt geregeld via de IPO/BIJ12-begroting 2023, op basis van de vastgestelde businesscase. In de Kaderbrief 2023 is dit aangekondigd.

1.6. Nederlands Hydrologisch Instituut

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium (NHI) voorziet in de nodige hydrologische modellen die voor provincies en partners van essentieel belang zijn bij het maken van beleidsplannen en toekomstscenario's. Het IPO-bestuur heeft ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst.		
2. Het beheer van deze voorziening is ondergebracht bij BIJ12 en er wordt nader onderzocht wat hiervoor benodigd is.		

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022	Begr.wijz. VJN 2022	Begroting na wijz.	Realisatie	Verplicht	Restant
1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
1.2 Water	809	35	844	0	250	594
1.3 Wonen	51	0	51	0	0	51
1.4 Implementatie Omgevingswet	304	0	304	0	416	-112
1.5 Digitaal Stelsel Omgevingswet	1.700	0	1.700	0	0	1.700
1.6 Nederlands Hydrologisch Instrumenta	101	0	101	0	0	101
Totaal	2.966	35	3.001	0	666	2.335

x € 1.000

Toelichting

De toename van de begrote lasten zijn toegelicht bij beleidsopgave 1.2.

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

2. Milieu, energie en Klimaat

2.1. Gezonde leefomgeving

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Opleveren van een handreiking voor geur en een handreiking voor geluid.		
2. Opleveren van een integratiekader voor de provinciale opgaven voor gezonde leefomgeving.		
3. Kennis uitwisselen rondom Schone Lucht Akkoord (SLA) en doorwerking in provinciale omgevingsvisies.		

Toelichting

Begin dit jaar doen zich capaciteitsproblemen voor om uitwerking te geven aan het opstellen van een handreiking voor geluid. Inzet is om voldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar te stellen om de ambities ten aanzien van geluid waar te kunnen maken. Mocht dit alsnog niet lukken, dan zal dit voorjaar in de BAC MTH een besluit voorliggen voor prioritering en bijstelling van de ambities.

2.2. Circulaire Economie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Om de beleidsambities effectief door te vertalen, wordt in 2022 gewerkt aan de implementatie van de handreiking Circulaire Economie/VTH.		
2. Opschalen van circulaire pilots en experimenten.		
3. Inventariseren en implementeren van stappen die nodig zijn in het VTH-opleidingskader.		
4. Advies geven aan het Rijk over de rol van provincies als bevoegd gezag ten aanzien van de informatie- en minimalisatieplicht inzake zeer zorgwekkende stoffen (ZZS).		
5. Bijdragen aan het opzetten en uitvoeren van een landelijk programma van Rijk en decentrale overheden van een intercompartmentale aanpak van ZZS, waaronder PFAS.		

2.3. Klimaat en Energie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Beleid beïnvloeden in wijzigingswetgeving waaronder verbreding energiebesparingsplicht bedrijven, normering werkgerelateerde mobiliteit, opvolging Meerjarenaafspraken energie-efficiëntie- (MJA3/MEE) convenanten en koolstofdioxide- (CO2) heffing industrie.		

Output 2022	Inhoud	Geld
2. Kennis opbouwen relatie Omgevingswet – VTH-taken – Klimaatakkoord.		
3. Opstellen van een analyse over uitvoerbaarheid/betaalbaarheid van nieuwe regelgeving op het terrein van klimaat en energie in relatie tot MTH.		

2.4. Omgevingsveiligheid

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Uitvoeren IPO-meerjarenagenda voor de zes Brzo- (Besluit risico's zware ongevallen) omgevingsdiensten gericht op de verbetering van de uitvoeringspraktijk.		
2. Uitvoeren gezamenlijke agenda omgevingsveiligheid 2021-2024 met Rijk en gemeenten.		
3. Deelnemen en bijdragen aan Safety Delta Nederland.		
4. In het kader van de Omgevingswet bijdragen aan een uitvoerbare invulling van de Modernisering Omgevingsveiligheid voor zogenaamde aandachtsgebieden en het Register Externe Veiligheid (REV).		
5. Verder professionaliseren van de samenwerking van de Brzo-toezichthouders in het samenwerkingsverband BRZO+.		

2.5. VTH-stelsel en Omgevingswet

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Vullen instrumentenkoffer met operationele instrumenten, waaronder uitwerking bestuurlijke boete en handreiking financiële zekerheidsstelling.		
2. In het kader van de Uitvoeringsagenda VTH/aanpak Milieucriminaliteit een handreiking opstellen voor professionalisering van de zogenaamde big 8 (afstemming tussen beleids- en uitvoeringscyclus).		
3. Een nieuwe versie van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS) opstellen die wordt opgepakt door alle handhavingspartners.		
4. Bijdragen aan de implementatie van het advies van de bestuurlijke adviescommissie VTH (commissie Van Aartsen), zodat deze in lijn is met de provinciale visie op een robuust en toekomstbestendig stelsel.		

Toelichting

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid voor het stellen van financiële zekerheid voor majeure risicovolle bedrijven en afvalbedrijven. Om hier uitvoering aan te geven door omgevingsdiensten wordt door het IPO een handreiking opgesteld. Het wetgevingstraject voor aanpassing van het Omgevingsbesluit t.a.v. financiële zekerheidstelling heeft echter vertraging opgelopen. Definitieve besluitvorming door de Tweede Kamer zal naar verwachting medio dit jaar plaatsvinden na het nog te verkrijgen advies van de Raad van State. De uitkomst hiervan is nog onzeker en ook de vraag of juridische onduidelijkheden zullen zijn weggenomen. Consequentie hiervan kan zijn dat dit jaar de handreiking niet wordt gerealiseerd.

2.6. Abonnementen/Kennisdeling/Internationaal

Output 2022	Inhoud	Geld
IMPEL (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law): Cofinanciering van projecten met Inspectie Leefomgeving en Transport, Omgevingsdienst.nl, ministerie I&W en EU-partners. Gericht op kwaliteit en slagkracht van provincies op het gebied van toezicht en handhaving.		

2.7. Coördinatie Klimaatakkoord

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Opleveren advies en ontwikkelen voorstellen hoe om te gaan met (knelpunten) in de uitvoering van het Klimaatakkoord. Daarbij blijvend in gesprek over voldoende uitvoeringslasten.		
2. Opleveren plan voor data en monitoring voortgang Klimaatakkoord.		
3. Voorbereiden van klimaattafels en organiseren kennisdeling tussen vakcommissies.		
4. Signaleren, adviseren en standpunt bepalen in AAC en BAC en uitvoeren belangbehartiging via consultaties, position papers, webinars etc.		
5. Kennis vergaren en delen rondom innovaties als waterstof, geothermie en kernenergie.		
6. Organiseren van afgestemde lobby en communicatie-activiteiten met provincies.		

2.8. 6000 Megawatt op land

Output 2022	Inhoud	Geld
1. De monitor Wind op Land stopt. Maar de opgave is nog niet gehaald en om die reden verplaatst een deel van de werkzaamheden zich naar de afspraken uit de regionale energiestrategieën (RES'en).		
2. Bijdragen aan het kennisnetwerk Shine en Blow middels een financiële bijdrage aan RVO voor de hiervoor geleverde ondersteuning.		

2.9. Regionale Energie Strategie 1.0

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Bijdragen aan het halen van de ambities om via de regionale energiestrategieën (RES'en) 35 terrawattuur (TWh) grootschalige elektriciteitsproductie op land in 2030 te realiseren door deel te nemen in het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NP RES) en als belangenbehartiger knelpunten en kansen inbrengen namens de provincies in het Interbestuurlijk Managementteam en het Opdrachtgevend Beraad.		
2. Agenderen casuïstiek bij betrokken ministeries en koepels, gericht op invulling afspraak uit RES'en.		
3. Adviseren over de landschappelijke kwaliteit, gezondheidseffecten, programmering energie infrastructuur en ruimtelijke verankering en vertaling van de RES 1.0 in het ruimtelijk instrumentarium en organiseert hierover de kennisdeling.		

Toelichting

Meer inzet voorzien naar aanleiding van Nevele-arrest

De RES-regio's hebben zich gebonden aan de realisatie van 35 TWh opwek van duurzame energie opgewekt op land. Vanuit IPO Den Haag wordt voorzien in een zogenaamde liasonfunctie die de verbinding legt tussen Nationaal Programma RES en de provincies. Over de inzet zijn interbestuurlijke afspraken gemaakt. Op dit moment vergt onder meer de impact van het Nevele-arrest een groot beslag op de beschikbare capaciteit ten koste van andere afgesproken taken. Het gaat dan onder meer om de provinciale inbreng in de plan-MER en de vraagstukken met betrekking tot het locatiespecifiek beoordelen, inclusief de gezamenlijke belangenbehartiging hierover. Voor 2022 is hiervoor naar verwachting een incidentele bijdrage van NP RES beschikbaar. Ook voor 2023 zetten we in op aanvullende financiering vanuit NP RES, maar de uitkomst is nog onzeker.

2.10. Monitoring RES

Output 2022	Inhoud	Geld
Gezien de ambities en eerste appreciatie van Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is Route35 niet meer opportuun. Wel wordt monitoring van RES'en opgetuigd. De capaciteit verschuift dus, maar blijft noodzaak. Samen met partners opzetten van monitoring RES en deze begeleiden:		
1. faciliteren en organiseren platform voor kennisuitwisseling middels werkgroepen over RES'en en adviezen opstellen voor de provincies om de 35 TWh op land te realiseren;		
2. analyseren RES-monitor en provincies adviseren omtrent de opgave.		

2.11. Industrie en bedrijventerreinen

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Bijdragen leveren aan en provincies adviseren over de invulling van een nationaal waterstof programma.		
2. Ondersteunen en adviseren provincies bij uitvoering van de clusters energiestrategie (CES'en) en relatie met zesde cluster en daarbij zorgen dat CES-kaders aansluiten bij provinciale wensen/behoefte.		
3. Bijdragen leveren aan en provincies adviseren over de PIDI/MIEK richting het jaarlijks beslismoment investeringen energie-infrastructuur (in eerste instantie gericht op industrie).		
4. Organiseren afstemming omtrent offshore windparken over aanlandlocaties en transport op land van energie.		
5. Behartigen belangen als bevoegd gezag omtrent CO2-heffing en volgt de uitwerking van de normering van de CO2.		

Toelichting

Provincies zijn door Rijk en industrie gevraagd een actievere rol te pakken om de voortgang van deze CES'en te bevorderen. Nieuw daarbij is de aanpak voor de Cluster 6-bedrijven, die verspreid over het land liggen. De BAC E heeft aangegeven deze rol (naast de bestaande beleidsopgaven) te willen oppakken; dit vraagt van vanuit IPO Den Haag meer inzet dan was voorzien. Als hier geen middelen beschikbaar voor komen, kan niet aan de interbestuurlijke verwachtingen/afspraken worden voldaan die bestuurlijk zijn uitgesproken. In de najaarsnota wordt gezien of deze kosten kunnen worden gedekt via het interne personeelsbudget en anders wordt er bij de Jaarrekening verantwoording over afgelegd. Samen met de inzet voor het REIS betreft dit 0,8 fte. In 2023 moet opnieuw gewogen worden of hier meerjarig extra middelen nodig zijn. De eventuele meerkosten die hier voor provincies uit voort zouden kunnen vloeien, worden betrokken bij de gesprekken over de uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord.

2.12. Warmtetransitie

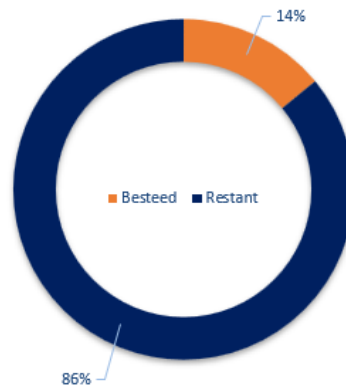
Output 2022	Inhoud	Geld
1. Als belangenbehartiger standpunten inbrengen bij de totstandkoming van de warmtewet en de betaalbaarheid van de warmte/energietransitie.		
2. Organiseren platform voor kennisuitwisseling warmte voor o.a. nieuwe ontwikkelingen en botsproeven samen met VNG, UvW en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).		
3. IPO is in rol van opdrachtgever namens provincies vertegenwoordigd in programma aardgasvrije wijken en faciliteert kennisuitwisseling tussen provincies en tussen provincies en gemeenten.		
4. Volgen ontwikkelingen biobrandstoffen en deze ontsluiten voor provincies.		

2.13. Energie-infrastructuur

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Opleveren advies en strategie voor de aanpak van netinfrastructuur passend bij de rol provincies en de REIS (regionale energie-infrastructuur) samen met provincies en andere partners verder uitwerken.		
2. Samen met partners en provincies een interbestuurlijk integraal programma ontwikkelen, zodat er duidelijke afspraken gemaakt worden omtrent programmeren van netinfrastructuur.		
3. Bijdrage leveren aan de uitvoering van het landelijk Programma Energie Hoofdstructuur en daar de belangen behartigen van de provincies. Daarnaast adviseren en kennis delen omtrent input op wetgeving, zoals de energiewet.		
4. Organiseren kennisdeling naar regionale programma's en governance omtrent energie-infrastructuur.		
5. Als belangenbehartiger standpunten inbrengen ten behoeve van de beleidsvisie marktordering van het Rijk over o.a. rolverdeling van overheden, netbeheerder en bedrijfsleven op het gebied van elektriciteit, warmte, waterstof en biomassa.		

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022	Begr.wijz. VJN 2022	Begroting na wijz.	Realisatie	Verplicht	Restant
2.1 Gezonde leefomgeving	81	0	81	0	0	81
2.2 Circulaire Economie	122	0	122	0	55	67
2.3 Klimaat en Energie	25	0	25	0	0	25
2.4 Omgevingsveiligheid	0	0	0	0	0	0
2.5 VTH-stelsel en Omgevingswet	101	0	101	0	0	101
2.6 Abonnementen/Kennisdeling/Interna	21	0	21	0	0	21
2.7 Coördinatie Klimaatakkoord	0	0	0	0	0	0
2.8 6000 mw op land	41	0	41	0	0	41
2.9 Regionale Energie Strategie 1.0	0	0	0	0	0	0
2.10 Monitoring RES	0	0	0	0	0	0
2.11 Industrie en bedrijventerreinen	0	0	0	0	0	0
2.12 Warmtetransitie	0	0	0	0	0	0
2.13 Energie-infrastructuur	0	0	0	0	0	0
Totaal	391	0	391	0	55	336

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

3. Vitaal platteland

Het Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof en Natuur (IPSN) heeft gevolgen voor diverse beleidsopgaven binnen dit programma. Om aansluiting te houden bij de indeling van de Begroting 2022 hebben wij alleen bij beleidsopgave 3.9 Stikstof een was-woordt wijziging doorgevoerd. Wijzigingen bij de andere beleidsopgaven verwerken wij bij de nieuwe Begroting 2023.

3.1. Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Organiseren en ondersteunen van het proces dat leidt tot een gedragen Nationaal Strategisch Plan (GLB-NSP), dat ruimte biedt voor provinciale invulling beleid en uitvoering. IPO participeert actief in het totstandkomingsproces van het GLB-NSP door mee te schrijven aan dit plan en procesgeld ter beschikking te stellen en geeft hiermee invulling aan mede-opdrachtgeverschap.		
2. Bewaken voortgang van de bestuurlijke afspraken over de transitieperiode.		
3. Als belangenbehartiger inzetten op werkbaarheid uitvoeringsregels met specifiek aandacht voor provinciale rol met gebruikmaking van ervaringen uit provincies. IPO bereidt bestuurlijke standpuntbepaling voor ten aanzien van de te maken bestuurlijke afspraken.		
4. Ondersteunen proces van de implementatie van het GLP-NSP in de provincies, en de voorbereiding van het gezamenlijk programmeren vanaf 2023, door het organiseren van het netwerk van provinciale betrokkenen.		

3.2. Duurzame Landbouw

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Behartigen belangen bij realisatie landbouwvisie van LNV en afstemmen beleidsontwikkelingen met andere beleidsopgaven zoals stikstof, de realisatie van een gunstige staat van instandhouding natuur en de opgaven uit Klimaatakkoord.		
2. De verwachting is dat het Kabinet nog in 2021 zal besluiten om te werken aan de totstandkoming van een landbouwakkoord en dat provincies gevraagd worden om hierin te participeren. In dat geval wordt een nader besluit voorgelegd over de mogelijke rol van IPO bij de totstandkoming.		
3. Organiseren kennisuitwisseling tussen provincies op het vlak van verduurzaming van de landbouw. Hierbij ligt een belangrijke agendazettende rol bij de provinciale deskundigen.		

Toelichting

Het toekomstperspectief voor de landbouw staat nadrukkelijk op de agenda. In het kader van de Rol in de Ruimte, de grote transitie in het landelijke gebied, het Nationale Programma Landelijk Gebied en de provinciale propositie op landelijk gebied en stikstof is het toekomstperspectief voor de landbouw een centraal thema, dat nauw aansluit op de provinciale regierol in het landelijke gebied. De BAC VP heeft om die reden uitgesproken een nadere uitwerking op dit thema noodzakelijk te achten. In 2022 zal hiertoe de reguliere inzet in de IPO-begroting en een deel van de inzet van de IPSN-begroting (dat gekoppeld is aan landbouw) worden aangesproken. Vanaf 2023 is mogelijk aanvullende financiering extra capaciteit via programma VP noodzakelijk.

3.3. Klimaatakkoord landbouwgebruik

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Voorbereiden afronding bestuurlijke afspraken, voor zover nog niet vervat in het klimaatakkoord over o.a. regelgeving, instrumenten, middelen en provinciale rol met betrekking tot bossenstrategie, natuur en de structurele aanpak van het veenweidedossier. Inhoudelijke inbreng op deze dossiers wordt door provincies zelf geleverd.		
2. Signaleren, adviseren en voorbereiden standpuntbepaling over de activiteiten waar in het klimaatakkoord ook een trekkende of regierol voor provincies is benoemd (met name veenweide en natuurbeleid/bomen, bos en natuur) en bevorderen dat deze ook in samenhang met andere beleidsopgaven wordt opgepakt.		

3.4. Programma Natuur

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Zorgdragen voor afstemming met en integratie van natuurherstelmaatregelen met de structurele aanpak stikstof. Onderdeel hiervan is de coördinatie van producten die noodzakelijk zijn voor natuur in relatie tot het stikstofdossier. Voor deze inzet is aanvullende inzet randvoorwaardelijk. Aanvullende versterking is meegenomen bij beleidsopgave 3.9.		
2. Voorbereiden van het gezamenlijke proces voor de totstandkoming van bestuurlijke afspraken die gericht zijn op de uitwerking van de tweede fase van het programma natuur, voor de periode 2023 tot 2030.		
3. Samen met het Rijk en partners uit relevante sectoren opstellen van een groei-agenda natuurinclusief met die partijen die het verschil willen maken en hierop al energie zetten (meevaren op de boegolf van bijvoorbeeld Bouwend Nederland), die kansen benoemt en benut én kaders meegeeft aan de andere maatschappelijke opgaven op het gebied van landbouw, energie, wonen en klimaat.		
4. Samen met LNV en relevante partners organiseren van een vierde Natuurtop in 2022, op basis van de opgaven van het Programma Natuur.		

Toelichting

De Agenda Natuurinclusief, aangekondigd als onderdeel van Programma Natuur, is in ontwikkeling. Streven is deze op de Natuurtop van 17 juni 2022 op de Floriade te presenteren. Op dit moment zijn er nog geen structurele middelen beschikbaar voor het thema natuurinclusief. Consequenties voor inzet vanuit IPO voor de verdere uitrol en doorontwikkeling van de agenda ná presentatie op de Natuurtop zijn nog niet inzichtelijk. Voorstel is deze vóór de Begroting 2023 in beeld te brengen.

3.5. Natuurwetgeving

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Belangen behartigen bij beleidsontwikkelingen Rijk op deze wettelijke provinciale taak en o.a. inzetten op beleidsneutraliteit implementatie natuur in omgevingswet.		
2. Provincies en Rijk adviseren over beleidsontwikkelingen over stijgende faunaschades (medio 2022) en gezamenlijke aanpak ontheffingverlening Wet Natuurbescherming/Omgevingswet, onder meer ten aanzien van windturbineprojecten.		
3. Toetsen gedragscodes op de provinciale uitvoeringservaring.		

3.6. Faunabeheer

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Gezamenlijk wolvenplan dat geactualiseerd blijft op basis van recente ontwikkelingen wolvendossier.		
2. Adviseren en ontwikkelen innovatief faunabeleid en zorgen voor standpuntbepaling die leidt tot minder kosten voor provincies voor faunaschade.		
3. Afstemmen lijst met invasieve soorten (waarvoor provincies verantwoordelijkheid dragen) met provincies om haalbaarheid en uitvoerbaarheid te kunnen toetsen.		

Toelichting

Bij de opstelling van de begroting was nog niet in beeld dat als output 'afstemming LNV over voornemen sluiten jacht op wildsoorten, met oog op consequenties provincies' onderdeel van de begroting zou zijn.

LNV heeft te maken met aangenomen motie om jacht op wildsoorten haas en konijn te sluiten. Gezien staat van instandhouding betreffende soorten ziet LNV geen ruimte om motie niet uit te voeren. Probleem is dat LNV te weinig expertise in huis heeft om consequenties voor provincies voldoende te overzien en proces van afstemming zeer laat heeft gestart. Dat laat onverlet dat de financiële consequenties voor provincies fors kunnen worden. Hoewel nog niet in beeld gebracht (impactanalyse is verantwoordelijkheid LNV) is de verwachting dat dat in de tientallen miljoenen zal lopen.

3.7. Natuurbeleid

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Provinciale belangen behartigen bij beleidsontwikkelingen Rijk en hierover afstemmen via werkgroepen met de provincies.		
2. Opleveren jaarlijkse voortgangsrapportage natuur. Dit betreft een rapportage voor Provinciale Staten over de voortgang van de afspraken in het natuurpact.		
3. Afstemmen nieuwe beleidsontwikkelingen met provincies.		
4. In 2022 vindt volgens de afgesproken frequentie de volgende Natuurtop plaats. Zie ook 3.4 Programma Natuur.		

3.8. Natura 2000 en EU-Biodiversiteit

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Als belangenbehartiger van provincies input inbrengen in EU-besluitvorming biodiversiteit. EU-kaders zijn van grote impact op provinciale beleidsinvulling.		
2. Inbreng leveren in nieuwe beleidsstukken, waaronder het strategische plan Natura2000 (N2000) en het beleidskader doelwijziging, wordt mede beleid bepaald over N2000 en doelbereik.		
3. Organiseren gezamenlijke processen ter afstemming en vaststelling van de beleidsstukken voortkomende uit de actualisatie van doelensysteem N2000.		
4. Faciliteren kennisuitwisseling over voortgang en voert regie op verbetering van de afstemming van de provincies met andere voortouwnemers van N2000-beheerplannen.		
5. Voor LNV het aanspreekpunt zijn voor de afstemming rondom N2000-issues.		
6. Faciliteren en initiëren pilots tot het opstellen van natuurdoelanalyses.		
7. Op gebied van monitoring wordt centraal invulling gegeven aan verantwoording waar alle provincies baat bij hebben.		

Toelichting

3. Organiseren processen

Het dossier is kaderstellend voor het provinciaal natuurbeleid. Toch blijkt het in de praktijk lastig voldoende provinciale menskracht te mobiliseren, met name voor de uitwerking van trajecten waarin met het Rijk samengewerkt wordt.

4. Faciliteren kennisuitwisseling

Hieraan is gedeeltelijk invulling gegeven door het oprichten van een IPO-werkgroep Natura 2000. Door de druk op de dossiers Natuurdoelanalyses en de Actualisatie van het Natura 2000-doelensysteem is het onderwerp N2000-beheerplannen onvoldoende onder de aandacht.

3.9. Stikstof (IPSN)

Output 2022	Inhoud	Geld
Was		
1. Gezamenlijke inzet van de provincies op het gebied van de stikstofaanpak voor de onderlinge juridische en beleidsmatige afhankelijkheid (stikstof houdt zich niet aan de provinciegrenzen), de inhoudelijke complexiteit en de politieke dynamiek die vraagt om een gezamenlijk optreden van de provincies richting het Rijk.		
2. Verzorgen gezamenlijke standpuntbepaling, kaderstelling, en ondersteuning voor de provincies bij de implementatie. De provincies zijn bevoegd gezag voor vergunningverlening en zorgen voor implementatie van de gezamenlijke afspraken binnen de eigen context.		
3. Aanneمة wet Stikstof en Natuurverbetering vraagt om gezamenlijke inzet van de provincies om te werken aan de doelen van stikstofreductie, natuurherstel en economische ontwikkeling.		
4. Bestendige programmaorganisatie waarbij een sterkere verbinding tussen stikstof en natuur een randvoorwaarde is om tot voortgang en een structurele aanpak te komen op thema's o.a. VTH, gebiedsgerichte aanpak, Aerius.		
Wordt		
Opdracht van de Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof en Natuur (IPSN) is te zorgen voor het voorbereiden van besluitvorming, standpuntbepaling, beleidsadvisering, kennisdeling en scenario analyses ten aanzien van de integrale opgave stikstof en natuur voor de twaalf provincies om hiermee de volgende doelen te bereiken: <ul style="list-style-type: none"> • Provincies hebben instrumentarium en kennis beschikbaar voor de uitvoering van toestemmingsverlening en maatregelen; • Provincies hebben regie op een gebiedsgerichte aanpak voor stikstofreductie en natuurverbetering; • Rijk en provincies werken samen aan een integrale gebiedsgerichte aanpak van verduurzamingsopgaven in het landelijk gebied; • Interbestuurlijke en interprovinciale besluitvorming verloopt effectief, beheerst en verrassingsvrij en leidt tot robuust, toekomstbestendig en uitvoerbaar beleid. <p>Na het besluit van het IPO-bestuur in juli 2021 om de doorontwikkeling van IPS naar een programmaorganisatie stikstof EN natuur in gang te zetten, is een programmaplan opgesteld. De implementatie van dit programmaplan, ten behoeve van het inrichten van een bestendige organisatie die gesteld staat om de hierboven beschreven doelen te bereiken, vindt plaats in 2022.</p>		

Toelichting

Het Kabinet heeft in het Regeerakkoord aangekondigd te werken aan grote transitie in het landelijk gebied. Het Regeerakkoord stelt daarvoor een transitiefonds in, bereidt in samenspraak met IPO/provincies een regieorganisatie voor en werkt het beleid nader uit in het Nationale Programma Landelijke Gebied (NPLG). Dit NPLG zal enkele structurerende uitspraken doen over de ontwikkelingen in het landelijke gebied en zal richting geven aan de afspraken die met provincies gemaakt worden over de opgaven die in gebiedsprocessen worden opgepakt. Het is daarmee ook een belangrijk programma dat van invloed is op IPSN.

In de begroting 2022 is een stelpost van € 7,846 mln. opgenomen voor het programma Stikstof en Natuur (IPSN). Het budget betreft kosten die zowel door de IPO-organisatie als door BIJ12 worden gemaakt. Het door IPSN opgestelde programmaplan en uitgangspunten die hierin zijn opgenomen dienen als basis om te specificeren welk deel van het budget aan IPO/BIJ12 moet worden toegerekend. De uitwerking daarvan wordt in een volgend P&C-moment in de begrotingen van IPO Den Haag respectievelijk BIJ12 verwerkt. Vooruitlopend daarop wordt voor de volgende kosten voorgesteld om bij deze Voorjaarsnota 2022 al tot een herschikking van de het budget over te gaan. Bij de Voorjaarsnota 2021 is besloten tot uitbreiding van de inzet met 8 extra functies ter ondersteuning van destijds nog IPS. Deze vaste functies werden tijdelijk gefinancierd vanuit de begroting voor IPS(N), maar zijn ondertussen toegevoegd aan de formatie van BIJ12 op basis van het door de directeur IPO vastgestelde O&F-plan. Met deze voorjaarsnota worden de personeelslasten voor deze 8 functies ad 690.000 inclusief € 250.000 voor bedrijfsvoering (totaal € 940.000) budgettair neutraal overgeheveld van de begroting van IPO Den Haag (IPSN) naar de begroting van BIJ12 voor de unit Expertiseteam Stikstof en Natura 2000.

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022	Begr.wijz. VJN 2022	Begroting na wijz.	Realisatie	Verplicht	Restant
3.1 Gemeenschappelijk Landbouwbeleid	30	0	30	0	0	30
3.2 Duurzame Landbouw	0	0	0	0	0	0
3.3 Klimaatakkoord Landbouwgebruik	0	0	0	0	0	0
3.4 Programma Natuur	105	0	105	0	0	105
3.5 Natuurwetgeving	0	0	0	0	0	0
3.6 Faunabeheer	0	0	0	0	0	0
3.7 Natuurbeleid	11	0	11	0	0	11
3.8 Natura 2000 en EU-Biodiversiteit	26	0	26	0	0	26
3.9 Stikstof	7.652	-940	6.712	0	758	5.953
Totaal	7.824	-940	6.884	0	758	6.126

x € 1.000

Toelichting

De afname van de begrote lasten zijn toegelicht bij beleidsopgave 3.9 Stikstof.

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

4. Mobiliteit

4.1. Duurzame Mobiliteit

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Invulling geven aan de realisatie van de afspraken Klimaatakkoord via: <ul style="list-style-type: none"> ○ adviseren/rapporteren via het bestuurlijk Stand van zaken Uitvoering Klimaatakkoord Mobiliteit (SUM); ○ het doorontwikkelen van de monitor SUM inclusief bestuurlijk ambassadeurschap; ○ realiseren van integratie van laadinfra en waterstof infra via de provinciale regierol Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL)/Regionale Agenda Laadinfrastructuur (RAL); ○ de integratie van de actieagenda duurzaam Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW) in de nationale agenda's Klimaat neutrale en Circulaire Infrastructuur en Schoon en Emissieloos Bouwen; ○ regie, coördinatie en support op de voortgang/realisatie van de Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) - gebiedsopgave 3.0 -. 		
2. Lessen uit de coronapandemie analyseren en vertalen naar ambities van de bestuurlijke agenda mobiliteit in het algemeen en werkgeversaanpak in het bijzonder: zakelijk reizen op duurzame manier via o.a. Coalitie Anders Reizen.		
3. Inzet van provincies vanuit Klimaatakkoord verbinden met de Europese Green Deal en het op te stellen Europese programma 'Duurzame en Slimme Mobiliteit'.		
4. Realiseren van een nationale aanpak Betalen naar Gebruik conform IPO-redeneerlijn en provinciale doelen uit het Klimaatakkoord		

Toelichting

1. Realiseren afspraken Klimaatakkoord

In de begroting is geen budget gereserveerd voor de monitor RMP's. Een monitor is onontkoombaar om de output te realiseren. Samen met de partners (o.a. VNG) wordt een plan van aanpak gemaakt inclusief financiële paragraaf voor de realisatie van de monitor. Ingeschat wordt dat hiervoor voor 2022 een eerste bedrag benodigd is van € 80.000. De verdere kosten voor 2023 en volgende jaren zijn betrokken bij de Kaderbrief 2023.

4. Betalen naar Gebruik

Betalen naar Gebruik is opgenomen in het regeerakkoord, echter niet conform de redeneerlijn van de gezamenlijke provincies. Belangenbehartiging en lobby zijn ingezet om nationale aanpak bij te sturen. Dat de inzet op belangenbehartiging en lobby in samenhang met provinciale financiële verhoudingen (zie 7.4).

4.2. Openbaar vervoer

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Lessen uit coronapandemie op OV-gebruik analyseren en vertalen naar de OV-ambities.		
2. Zeker stellen van de bestuurlijke afspraken via NOVB ten aanzien van beschikbaarheidsvergoeding (of andere afspraak) met het Rijk, ten aanzien van aanbestedingskalender, sociale veiligheid, toegankelijkheid en Mobility-as-a-Service (MaaS).		
3. Uitwerken TBOV 2040 met ontwikkelagenda, onderzoeksprogramma 2021 en doorontwikkelen als programma met aandacht voor knooppunten, standpuntbepaling ten aanzien van vervoersarmoede en agenderen omvorming mobiliteitsaanbod in dunbevolkte(re) regio's.		
4. Maken (aanvullende) bestuurlijke afspraken afsprakenkader werken voor derden.		
5. Standpunt bepalen op meerdere (in)formele consultaties op wetgevingstrajecten en nieuw beleid vanuit de rijksoverheid, invloed uitoefenen op Hoofdrailnet-concessie vanaf 2025 en realiseren innovatie aanpak exploitatiekosten Fietsparkeren bij stations.		

Toelichting

Er is overeenstemming over de concept-verbeteragenda met afspraken over samenwerking bij Werken voor Derden. Op het onderdeel risicoaankoop, is er met I&W een verschil van inzicht. Er vindt bestuurlijk overleg plaats over de ontstane impasse en hoe hieruit te komen.

4.3. Verkeersveiligheid

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Uitvoeren Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) en Startakkoord SPV, inclusief opstellen financiering strategie.		
2. Afstemmen, afronden en uitvoeren regionale uitvoeringsprogramma's SPV.		
3. Opstellen en uitwerken van de investeringsimpuls SPV (2e tranche).		
4. Standpunt bepalen over inzet innovatiemiddelen SPV.		
5. Het toelatingskader Licht Elektrische Voertuigen (LEV-Kader) en het RVV 1990.		
6. Bijdragen aan implementatie en uitvoering richtlijn betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur (Road Infrastructure Safety Management, hierna: RISM II).		

Toelichting

Er is nog geen start gemaakt met de gezamenlijke financieringsstrategie. De regeling innovatiemiddelen SPV loopt mogelijk vertraging op vanwege prioritering op de investeringsimpuls SPV. Vanaf de tweede helft van 2022 zal IPO bij de uitvoering van het SPV steviger inzetten op een betere balans tussen Infrastructuur, Educatie & gedrag en Handhaving en de wisselwerking hiertussen. Met name op het gebied van gedrag en handhaving is meer inzet en capaciteit nodig (met name vanuit de Rijkspartners). Ook wordt extra aandacht besteed aan de ontwikkeling en brede beschikbaarheid van data over verkeersveiligheid, zodat dit als basis kan dienen voor de afgesproken risicogestuurde aanpak.

4.4. Fiets

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Standpunt bepalen en inzetten op de realisatie Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF).		
2. Uitvoeren Bestuursakkoord Fietsparkeren: rollen, verantwoordelijkheden en financiën formaliseren in het addendum op het bestuursakkoord.		
3. Provinciale inbreng zeker stellen in de 'Normen fietsparkeren bij nieuwe ontwikkelingen'.		
4. Realiseren ambities Tour de Force (TdF).		

Toelichting

Er is een impasse op de inhoud (rollen/verantwoordelijkheden) ten aanzien van het Bestuursakkoord. Voorsnog heeft deze impasse geen (financiële) gevolgen voor provincies. Door middel van bemiddeling, via I&W, wordt getracht uit deze impasse te komen.

4.5. Kennisplatform Verkeer en Vervoer

Output 2022	Inhoud	Geld
Het KpVV-programma levert een bijdrage aan kennisontwikkeling in aanvulling op de prioritaire ambities van het programma Mobiliteit. Het IPO vult het opdrachtgeverschap namens de gezamenlijke provincies zo in, dat het programma goed aansluit op de prioriteiten van de provincies.		

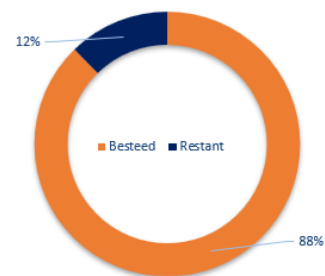
4.6. Goederenvervoer & Logistiek

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Standpunt bepalen, belangen behartigen en stimuleren van (de verduurzaming van) modal shift van weg naar water en spoor.		
2. Verduurzamen goederenvervoer en logistiek (o.a. binnenvaart, wegtransport, clean energy hubs).		

Output 2022	Inhoud	Geld
3. Inbrengen provinciaal standpunt in het plan van aanpak ten aanzien van vrachtwagenheffing.		
4. Standpunt bepalen en belangen behartigen ten aanzien van 'ruimtelijke sturing logistiek' (verdozing/verlooding).		

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022	Begr.wijz. VJN 2022	Begroting na wijz.	Realisatie	Verplicht	Restant
4.1 Duurzame Mobiliteit	91	80	171	0	0	171
4.2 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
4.3 Verkeersveiligheid	0	0	0	0	0	0
4.4 Fiets	151	0	151	0	61	90
4.5 Kennisplatform Verkeer en Vervoer	1.800	0	1.800	0	1.800	0
4.6 Goederenvervoer & Logistiek	0	0	0	0	0	0
Totaal	2.042	80	2.122	0	1.861	261

x € 1.000

Toelichting

De toename van de begrote lasten zijn toegelicht bij beleidsopgave 4.1 Duurzame Mobiliteit.

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

5. Regionale economie

5.1. Stimuleren innovatief en breed MKB

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Betrekken van regionale clusters MKB bij alle thema's uit de dynamische uitvoeringsagenda Herstel Regionale Economie (HRE).		
2. Ondersteunen (breed) MKB in circulaire bedrijfsvoering door gezamenlijke programmering met Rijk en andere partners gebaseerd op IPO-krachtenkaart en 12 provinciale kansenkaarten.		
3. Organiseren kennisdeling over knelpunten en risico's van digitalisering van het MKB. Thema's: sleuteltechnologieën, connectiviteit, data-economie en human capital-vraagstukken.		
4. In samenspraak met het ministerie van EZK herijken van de inzet in KIC-convenant en kennis- en innovatieagenda's (KIA's).		

5.2. Regionale Arbeidsmarkt/Human Capital

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Uitwerken van afspraken met het Rijk en VNG om (gezamenlijk) in te zetten op programma's die de doorstroming van onderwijs naar arbeidsmarkt verbeteren inclusief experimenteerruimte.		
2. Kennisdeling en belangenbehartiging bij het Rijk om in deze programma's afspraken te maken over voor banen van de toekomst.		

5.3. Circulaire economie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Invoeren in regio van de ontwikkelpaden (handreikingen) 'Circulair inkopen en aanbesteden', 'circulair bestendigen omgevingsvisie en VTH-uitvoeringspraktijk' en 'monitoring'.		
2. Appèl op inzet van het Rijk op de Krachtenkaart Circulaire Economie (CE).		
3. Inzet van IPO Krachtenkaart en Kansenkaarten om met Rijk, medeoverheden en regionale partners tot een integraal hoofdstuk Regio in het landelijk Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie (UP CE) te komen.		
4. Met VNG, UvW en I&W realiseren van een aanpak in structuur en proces op circulair en duurzaam opdrachtgeverschap/circulair inkopen en aanbesteden.		

5.4. Europees regionaal beleid

Output 2022	Inhoud	Geld
IPO/HNP zetten zich in om:		
1. de nieuwe generatie financiële instrumenten uit de structuurfondsen in de regio te laten landen en aansluiten bij de regionale opgaven (realiseren van een online EU-fondsenwijzer 2021-2027);		
2. met het Rijk te komen tot een integrale aanpak op de nieuwe generatie fondsen Recovery and Resilience Facility (RRF), Brexit Adjustment Reserve (BAR) en Just Transition Fund (JTF);		
3. samen met de VNG werk te maken van het nationale herstelplan en dit te laten aansluiten bij ons kabinetsaanbod 'Krachtig en Groen herstel' en de relatie met het EU-coronaherstelfonds (NextGenerationEU).		

Toelichting

2. Integrale aanpak nieuwe generatie fondsen

De BAR is een nationale regeling die ook zo wordt uitgevoerd en daarmee geen ruimte biedt voor regionale regie/invulling. De middelen uit de BAR worden nu verdeeld middels een aantal regelingen, uitgevoerd door de RVO. JTF- en EFRO-gelden zijn voor de periode 2021-2027 reeds verdeeld. Hiermee vervalt voor die onderdelen van de opgave de mogelijkheid om met het Rijk tot een integrale aanpak te komen. Aan deze opgave wordt derhalve verder geen invulling meer gegeven.

3. Nationaal Herstelplan

De middelen uit het Recovery and Resilience Facility zijn onderdeel geworden van het regeerakkoord van Rutte IV. Het grootste gedeelte van de middelen zal daarmee worden gebruikt voor reeds uitgegeven herstelmaatregelen en niet voor nieuwe investeringen. Dit zal zijn weerslag hebben op de invulling van het nationale herstelplan. Daarmee zijn de mogelijkheden voor inbreng vanuit provincies en VNG sterk verkleind.

5.5. Taskforce HRE en samenwerkingsagenda

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Met Rijk (EZK en BZK), VNG, ROM's en MKB uitvoeren van de gezamenlijk dynamische uitvoeringsagenda. Centraal staat het duurzaam herstellen van de economie door het versterken van het verdienvermogen van de regio's.		
2. Uitwerken van afspraken met partner die per thema zijn gemaakt: <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelkracht en Innovatie, inclusief werkboek met investeringsprojecten. Het werkboek dient als basis voor de programmeringstafel waarbij (private) initiatiefnemers hun voorstellen kunnen verrijken door feedback van Rijk en provincies. • Innovatief en breed MKB, inclusief digitalisering en circulaire economie (zie 5.1 en 5.2). • Human Capital (zie 5.2). • Gebiedsontwikkeling (binnensteden, bedrijventerreinen, campussen). 		

5.6. Vrijtijdseconomie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Perspectief 2030 vertalen in een IPO-actieagenda. Provincies werken hierin samen met EZK en het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC). De provinciale actiepunten zijn uitgewerkt in plannen van aanpak.		
2. Vrijtijdseconomie is integraal onderdeel van de dynamische uitvoeringsagenda HRE en wordt in de opgavetafels (breed) MKB, Human Capital en gebiedsontwikkeling integraal opgepakt.		
3. De actieagenda vakantieparken wordt door partijen uitgewerkt in plannen van aanpak. Actiepunten worden uitgevoerd.		
4. Er is een actief kennisnetwerk.		

Toelichting

Naar het zich nu laat aanzien zal deze opgave geen integraal onderdeel worden van de dynamische uitvoeringsagenda HRE (opgave Samenhangend Investeren). Het Perspectief 2030 en de herijkte actieagenda (zie output onder 1) vormen het uitgangspunt voor inzet vanuit de gezamenlijke provincies.

5.7. Ruimtelijke economie

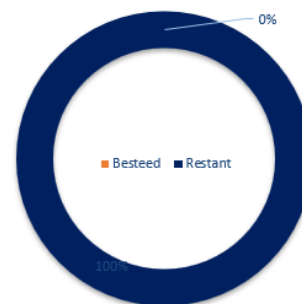
Output 2022	Inhoud	Geld
1. Uitwerken van de afspraken met Rijk en VNG die in de opgavetafel gebiedsontwikkeling, als onderdeel van de dynamische uitvoeringsagenda, zijn gemaakt.		
2. Faciliteren, kennis delen en verbinden met andere programma's op het thema gebiedsontwikkeling in het bijzonder over (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen, binnensteden en kernen en campussen.		
3. Hernieuwd opstellen kennisagenda vanwege de coronacrisis, voor de opgave Retail (best practices).		

Toelichting

Binnen deze opgave wordt ook de actuele problematiek rond de (hyperscale)datacenters en GRIP op grote bedrijfsvestigingen inmiddels meegenomen. Vanuit het oogpunt van verduurzaming van het bedrijfsleven is de relatie regionale economie en energie tevens een onderwerp dat binnen deze opgave meer inhoud en betekenis heeft gelregen. Het gaat dan om de voor regionale economie relevante energie-thema's als regionale energie-infrastructuur (REIS) en CES cluster 6, waarbij aandacht is voor innovatie en opschaling, werkgelegenheid en toekomstbestendigheid.

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022	Begr.wijz. VJN 2022	Begroting na wijz.	Realisatie	Verplicht	Restant
5.1 Stimuleren innovatief en breed MKB	0	0	0	0	0	0
5.2 Regionale Arbeidsmarkt/Human capit:	0	0	0	0	0	0
5.3 Circulaire Economie	101	0	101	0	0	101
5.4 Europees regionaal beleid	0	0	0	0	0	0
5.5 Taskforce HRE en samenwerkingsagen	30	0	30	0	0	30
5.6 Vrijetijdseconomie	0	0	0	0	0	0
5.7 Ruimtelijke economie	0	0	0	0	0	0
Totaal	132	0	132	0	0	132

x € 1.000

Toelichting

De programmabudgetten zijn op het peilmoment van de Voorjaarsnota 2022 nog niet aangesproken.

6. Cultuur en erfgoed

6.1. Toekomstperspectief Culturele Sector

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Inzetten op de rol van provincies waarbij conform de visie voor cultuur wordt ingezet op wettelijke verankering van de rol van provincies in het landelijk cultuurbeleid.		
2. Adviseren over het Rijkscultuurstelsel met aandacht voor de regionale component, werking subsidieregelingen en bereidt bestuurlijk overleggen voor o.a. corona-aanpak, stedelijke cultuurregio's en faciliteert standpuntbepaling.		
3. Inzetten op een proactieve en agenderende rol van het IPO.		
4. Inzetten op een actieve belangenbehartiging in bijvoorbeeld de actuele voorbereiding van het rijkscultuurbestel.		
5. Inzetten op het herstel van de culturele sector naar een 'nieuw normaal'.		

Toelichting

De provincies willen proactief en met elkaar onderzoeken wat voor provincies de belangrijkste verbeterpunten zijn, om deze te kunnen inbrengen in de visiebrief over de stelselherziening die de nieuwe staatssecretaris van OCW in voorjaar 2022 naar de Tweede Kamer stuurt. Dit vraagt om een versnelling in de verdere uitwerking van de ambitie van de gezamenlijke provincies, zoals opgenomen in het door het IPO-bestuur vastgestelde Position Paper Cultuur. Doel van de "versnelde uitwerking" is een provinciale inbreng te formuleren ten behoeve van de belangenbehartiging rond de genoemde visiebrief geënt op de voorgestane de rol van de provincies in een veranderend cultuurstelsel. Dit vraagt om aanvullende en versnelde inzet via een opdracht voor externe expertise begroot op € 45.000 exclusief btw gedekt uit het "brede budget programmakosten" als opgenomen in de IPO-begroting 2022.

6.2. Behoud Erfgoed

Output 2022	Inhoud	Geld
1. De interprovinciale position paper erfgoed en het uitvoeringsprogramma zijn de leidraad voor de onderhandelingen met het Rijk over rol en middelen voor provincies; waaronder middelen voor de grote restauraties bij voorkeur via een gemeenschappelijk programma Rijk en provincies.		
2. Inzetten op versterking van de verbinding van erfgoed met ruimtelijke opgaven met een vervolg op de Erfgoed Deal (waaronder vrijkomende monumenten als kerken).		
3. Inzetten op voldoende middelen/rol van provincies in het nieuw op te stellen Rijkskader Erfgoed Telt.		

Output 2022	Inhoud	Geld
4. Borgen van de provinciale belangen in de nieuw vast te stellen bestuurlijke afspraken over restauraties en de uitvoeringsorganisatie met Rijk en VNG.		

Toelichting

Het IPO participeert actief in een aantal lijnen van erfgoed en hanteert daarvoor het Position paper erfgoed en het Uitvoeringsprogramma erfgoed (besluit IPO-bestuur op 11 februari 2021.). De noodzaak van actualisering van een vijftal bestuurlijke afspraken voor erfgoed in den breedte, vraagt om extra lobby inzet in het (bestuurlijk) overleg met OCW en VNG. Geconstateerd wordt dat deze inzet onverkort van belang blijft nu, ondanks het duiden van de problematiek bij het Rijk, er geen (financiële) aandacht wordt gegeven aan erfgoed in het regeerakkoord. Dit vraagt om:

1. blijvende inzet op de verbinding tussen erfgoed en andere opgaven;
2. (financiële) aandacht voor de restauratie van rijksmonumenten;
3. actualisering en bevestiging van de bestuurlijke afspraken tussen Rijk en provincies;
4. voortzetting van de rijksinzet voor Erfgoed Telt in een nieuw beleidskader.

6.3. Cultuureducatie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Voor OCW aanspreekpunt zijn voor programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 en alleen een rol vervullen voor faciliteren kennisuitwisseling in 2022.		
2. In 2022 betrokken worden bij de herijking van bestuurlijke afspraken cultuur en onderwijs.		
3. Participeren in de opbouw van een nieuw Rijkskader voor cultuur waar cultuureducatie een onderdeel van is.		

6.4. Toekomstbestendig Bibliotheekstelsel

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Op basis van een convenant voor het bibliotheekstelsel samenwerken met netwerkpartners OCW, VNG, Koninklijke Bibliotheek, SPN en VOB, zodat bibliotheken beter in staat zijn om bij te dragen aan maatschappelijke opgaven en focus wordt gegeven aan de uitvoering van de Wet stelsel openbare bibliotheken.		
2. Partijen stemmen op basis van een netwerkagenda af en werken aan concrete acties om het convenant uit te voeren.		
3. Bij Rijk als stelselpartner aandacht claimen voor helderheid rollen en beleidsvrijheid provincies.		

Financiën

Binnen dit programma zijn geen programmamiddelen geraamd in de begroting.

7. Kwaliteit Openbaar Bestuur

7.1. Consultaties en wetgevingstrajecten

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Wettelijke taken uitvoeren bij consultaties en wetgeving die zich in 2022 aandienen.		
2. Proactief signaleren en, desgewenst, lobbyen bij de Staten-Generaal.		

7.2. Provinciale rol in de ruimte (was: Naar Krachtig Groen Herstel/Gebiedsopgaven 3.0)

Output 2022	Inhoud	Geld
'Krachtig Groen Herstel' realiseren – mede in samenwerking met VNG en UvW, inclusief Gebiedsopgaven 3.0: de gebiedsgerichte aanpak.		

7.3. Strategische kennisfunctie

Output 2022	Inhoud	Geld
Versterken van de interprovinciale kennisfunctie (o.a. COELO, strategische denktank, wetenschappelijke betrokkenheid).		

7.4. Financiële verhoudingen

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Samen met LNV een nieuwe governance Nationaal Groenfonds realiseren, gericht op het uittreden door de provincies.		
2. Onderzoek naar wenselijkheid bijzondere leerstoel financiële verhoudingen.		
3. Financiering en positieve financiële effecten herstel na Corona realiseren.		
4. Implementeren aanbevelingen beleidsdoorlichting BTW-compensatiefonds (2021) gericht op verbeterde werking van het fonds voor de provincies.		
5. Monitoren en daarbij beperken fiscale risico's verzelfstandiging Prorail.		
6. Lid begeleidingsgroep onderzoek naar uniforme methodiek bepaling rente stortplaatsen, waardoor elke provincie dezelfde berekeningsmethodiek hanteert.		

Output 2022	Inhoud	Geld
Nieuw		
7. Structurele houdbaarheid financiële positie provincies		

Toelichting

Gezien de grote maatschappelijke opgaven en transitie in de fysieke omgeving, die tegelijk majeure investeringen en robuuste uitvoeringskracht van provincies vergen, is zekerheid verwerven over de structurele houdbaarheid van de financiële positie van provincies urgent en van groot belang. Vanwege het kabinetsvoornemen om met ingang van 2025 met behulp van een nieuwe financieringsystematiek de provincies en gemeenten te willen bekostigen, is het IPO (in opdracht van het bestuur - december 2021) gestart met een proces dat moet bevorderen dat bij de realisatie van deze nieuwe systematiek zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de wensen van de provincies voor deze structurele houdbaarheid. Dit betreft een gezamenlijk project van financiën en mobiliteit (gelet op de passage in het coalitieakkoord rondom de MRB en Betalen Naar Gebruik). De resultaten van dit proces moeten in het eerste half jaar van 2022 relevante input leveren aan de Contourennota van BZK (op te leveren voor de zomer 2022). Met deze Contourennota wordt de Tweede Kamer een voorstel gedaan voor het traject voor vernieuwing van de financierings-systematiek voor de komende kabinetsperiode. Op basis hiervan gaat het IPO verder met de verdere uitwerking in het tweede half jaar 2022 en daarna. Teneinde vroegtijdig een eigen visie op het nieuwe belastinggebied neer te kunnen leggen is externe kennis en capaciteit ingeschakeld. Deze stutting van het IPO-team is bij voorkeur gewenst tot aan de zomer. Mocht dit aanvullende financiële consequenties hebben, dan wordt dit meegenomen in de Najaarsnota 2022.

7.5. Vitale vereniging

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Evenementen (waaronder jaarcongres, AV-bijeenkomsten).		
2. Netwerk-functie (waaronder versterken relatie met Staten, themabijeenkomsten).		

7.6. Europa

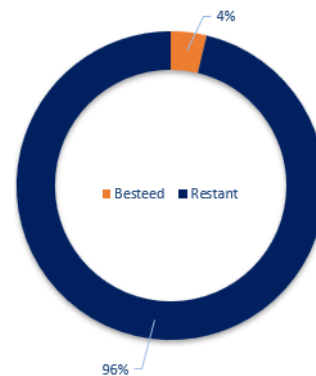
Output 2022	Inhoud	Geld
1. Met HNP belangen behartigen op dossiers agrofood, klimaat en energie, herstel regionale economie, digitalisering, duurzame en gezonde leefomgeving, circulaire economie en mobiliteit én leveren bij EU-instellingen input gericht op behoud van positie, EU- budget en provinciaal en regionaal belang.		
2. Met HNP zorgdragen voor afstemming BNC-fiches (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen) met provincies.		
3. KED en HNP publiceren de wekelijkse Europese Ster en het KED beheert de online EU-fondsenwijzer 2021-2027 (initiatief HNP/IPO) en verleent juridisch advies inzake staatssteunvraagstukken.		

NB. In de Begroting 2022 was activiteit 1. nog opgenomen als twee afzonderlijke activiteiten. In de Voorjaarsnota 2022 voegen we ze samen vanwege de integraliteit tussen deze zeven gezamenlijke EU dossiers.

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022	Begr.wijz. VJN 2022	Begroting na wijz.	Realisatie	Verplicht	Restant
7.1 Consultatie- en wetgevingstrajecten	21	0	21	0	0	21
7.2 Naar Krachtig Groen Herstel/Gebiedsc	27	0	27	0	0	27
7.3 Strategische kennisfunctie	125	0	125	0	0	125
7.4 Financiële verhoudingen	105	0	105	0	30	75
7.5 Vitale vereniging	263	0	263	0	0	263
7.6 Europa	259	0	259	0	0	259
Totaal	800	0	800	0	30	770

x € 1.000

Toelichting

De programmabudgetten zijn op het peilmoment van de Voorjaarsnota 2022 nagenoeg niet aangesproken.

8. Werkgeverszaken

8.1. CAO

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Implementeren, monitoren en doorontwikkelen cao-afspraken.		
2. Ondersteunen Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie voor nieuwe cao.		

Toelichting

In de cao 2021, vastgesteld en aangemeld op 11 oktober 2021, zijn afspraken gemaakt over het proces om te komen tot een cao 2022: met cocreatie, resulterend in een meerjarige beleidsinhoudelijke cao (“de cao 2022 en verder”). Eind 2021 en begin 2022 is dit cocreatieproces besproken en vastgesteld en opgestart. Dat impliceert dat er geen nieuwe cao voor aanvang van het kalenderjaar 2022 is afgesproken en dat de cao 2021 van rechtswege met een jaar is verlengd tot 1 januari 2023. De verwachting is dat de cao 2022 en verder in het vierde kwartaal van 2022 zal worden afgesloten en aangemeld bij het ministerie van SZW.

Het cocreatieproces voor de cao 2022 en verder kost de nodige tijd en geld omdat medewerkers uit de sector hierbij nauw zullen worden betrokken (stakeholdersbijeenkomsten, cocreatiegroepen en paritaire werkgroepen). Daarnaast zullen meerdere cao-instrumenten die afgelopen jaren zijn ingevoerd worden geëvalueerd met inschakeling van externe bureaus/begeleiders. Zoals aangegeven in de Kaderbrief 2022 is de (reguliere) begroting van werkgeverszaken niet berekend op de kosten van een dergelijk cocreatietraject. Voor het cocreatieproces 2022 en verder zijn noodzakelijkerwijze, op basis van afspraken tussen sociale partners en het gestarte proces, al vele financiële verplichtingen aangegaan. Aangezien een deel van de voorzienbare activiteiten voor het kalenderjaar 2021 geen doorgang kon vinden vanwege de coronacrisis, en de hiervoor begrote middelen niet zijn uitgegeven, is het noodzakelijk om deze resterende middelen van 2021 (van product 8.1 en 8.3 ad € 72.000) volledig in te zetten voor aanvulling van het budget 2022 voor werkgeverszaken. De besparingen van door de coronacrisis niet gerealiseerde voorziene werkgeversactiviteiten worden ingezet om dit cocreatietraject voor de cao 2022 te bekostigen. Dit is ook opgenomen in de Kaderbrief. Mocht de combinatie van de Begroting 2022 met toevoeging van de resterende middelen van werkgeverszaken uit de Begroting 2021 desondanks onvoldoende zijn voor realisatie van de gemaakte afspraken voor het caoproces 2022 en verder, zal dit bij de Najaarsnota worden geagendeerd. Naar verwachting is het caoproces 2022 en verder dan nog niet afgerond. Mocht echter blijken dat de kosten voor dit proces lager zijn uitgevallen dan verwacht, zal betreffende financiële meevaller worden gerestitueerd.

8.2. Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers

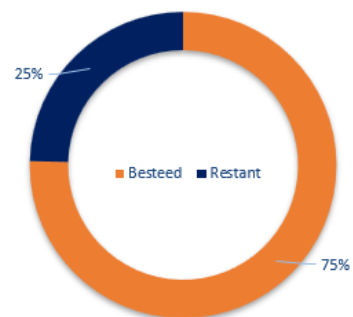
Output 2022	Inhoud	Geld
1. Belangen behartigen voor rechtspositie politiek ambtsdragers (provinciale sector).		
2. Bijdragen leveren aan consultatie wetgeving en beleid politiek ambtsdragers (met name voor pensioen).		
3. Voorbereiden aanbestedingen en contractbeheer (o.a. uitvoering APPA).		

8.3. Doorontwikkelen en borgen goed provinciaal en publiek werkgeverschap

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Lobbyen/belangen behartigen namens de samenwerkende provincies voor goed publiek werkgeverschap binnen en met zelfstandige publieke werkgevers (ZPW).		
2. Afstemmen met medeoverheden ter voorbereiding cao- en pensioenonderhandelingen en consultatie wetgeving.		
3. Consultatie wetgeving (wettelijke taak).		
4. Afstemmen met AAC Werkgeverszaken voor ontwikkeling provinciale organisaties en goed werkgeverschap.		
5. Borgen werking van en bemensing gezamenlijke inter- respectievelijk bovensectorale geschillenbeslechting.		

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022	Begr.wijz. VJN 2022	Begroting na wijz.	Realisatie	Verplicht	Restant
8.1 CAO	202	0	202	0	157	44
8.2 Rechtspositie en integriteit politiek ar	0	0	0	0	0	0
8.3 Doorontwikkelen en borgen goed pro	63	0	63	0	42	21
Totaal	264	0	264	0	199	65

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

9. Interprovinciale Digitale Agenda

9.1. Programmalijn Data

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Deelnemen namens provincies aan Uitvoeringsprogramma 2022 Interbestuurlijke Datastrategie.		
2. Lobbyen provincies ten aanzien van Europees Datapakket en implementatie daarvan bij provincies.		
3. Datagedreven werken in maatschappelijke opgaven provincies versterken, via: <ul style="list-style-type: none"> ○ field labs voor ontwikkeling 'evidence based beleid' en 'beleidsmonitoring' voor belangrijke maatschappelijke opgaven (onder andere energietransitie, klimaat, wonen, mobiliteit, stikstof); ○ ontwikkeling datavoorzieningen voor 'Gebiedsgericht werken 3.0'; ○ versterking samenwerking in data-ecosystemen (met kennisinstututen, marktpartijen en medeoverheden). 		
4. Inzetten van data-analyses ter vergroting van weerbaarheid/bestrijding van ondermijning.		
5. Doorontwikkelen data governance (processen/rollen voor sturing in de datafunctie) bij provincies.		
6. Coördineren inspanningen provincies voor implementatie van standaarden (o.a. BIM-Pro/GEO).		
7. Ontwikkelen interprovinciaal sensorregister/aansluiting provincies op landelijk algoritmeregister.		
8. Ontwikkelen nieuwe software voor geautomatiseerde verzameling werkgelegenheidsgegevens.		

9.2. Programmalijn Dienstverlening

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Ontwikkelen van excellente digitale dienstverlening door provincies met aandacht voor de menselijke maat, conform de Interprovinciale Visie op e-Dienstverlening.		
2. Faciliteren van provincies bij de ontwikkeling van voorzieningen voor digitale participatie bij besluitvorming.		
3. Ontwikkelen van een modelaanpak voor Fase I van de aansluiting van provincies op het Europese 'Your Europe' portaal voor dienstverlening, conform de Europese Single Digital Gateway verordening.		

Output 2022	Inhoud	Geld
4. Ontwikkelen van een modelaanpak voor en ondersteuning van provincies bij implementatie van Nederlandse wetten en richtlijnen op het gebied van digitale dienstverlening (o.a. Wet digitale overheid, Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, Wet elektronische publicaties).		

Toelichting

Inhoud

De aansluiting op het Your Europe portaal verloopt voor provincies via de nationale portalen Rijksoverheid.nl en Ondernemersplein. Het heeft langer geduurd dan verwacht voordat duidelijkheid ontstond over de uitgangspunten voor de juiste technische ontsluiting naar het Your Europe portaal, als gevolg waarvan de druk toeneemt richting de verplichte aansluitdatum in december 2022.

Geld

Er is sprake van een positieve afwijking ten opzichte van de begroting. Het ministerie van BZK heeft vanuit de Investeringspost Digitale Overheid een eenmalige subsidie toegekend voor activiteiten in het kader van het project Single Digital Gateway, ten bedrage van maximaal € 413.000 inclusief btw (briefkenmerk ministerie BZK 2022-7040).

9.3. Programmalijs Bedrijfsvoering

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Collectief Europees aanbesteden namens de twaalf provincies, IPO en BIJ12 van grote aanbestedingstrajecten met een duidelijke business case.		
2. (Ondersteunen bij) inrichten van contractmanagement voor gezamenlijk aanbestede (raam)contracten.		
3. Implementeren Wet open overheid (Woo): coördineren van en ondersteunen bij uitvoering Woo door provincies conform interprovinciaal Meerjarenplan Woo.		
4. Ontwikkelen van interprovinciale samenwerking op het gebied van informatieveiligheid (cyber security), in goede aansluiting op en samenwerking met Rijk en medeoverheden.		
5. Ondersteunen van provincies bij benutting van mogelijkheden Office365.		

9.4. Innovatie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Ontwikkelen en opschalen van toepassing van Artificiële Intelligentie (AI) in de maatschappelijke opgaven van provincies, passend binnen kaders van wet- en regelgeving (o.a. Europees AI-pakket).		

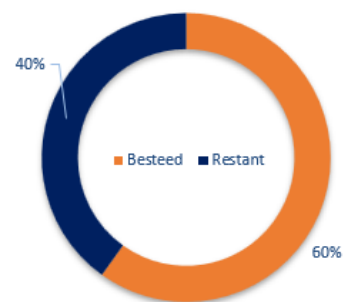
Output 2022	Inhoud	Geld
2. (Coördineren (samen met VNG) van eerste jaar Dutch Societal Innovation Hub (Nederlandse innovatiehub op het gebied van publieke dienstverlening).		
3. Coördineren implementatie interprovinciale innovatiestrategie bij provincies.		
4. Evalueren interprovinciale Gids Ethiek en Digitale Transformatie.		
5. Aansluiten provincies op initiatief Geonovum voor 'Nationale Digital Twin van de Fysieke Leefomgeving'.		
6. Opstarten 'regionale morele autoriteit' op gebied van digitale innovatie.		

9.5. Digivaardige organisatie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Ontwikkelen van interprovinciaal platform voor vaardigheidsontwikkeling medewerkers op het gebied van digitalisering en digitale transformatie.		
2. Aanbieden van opleidingen en trainingen op specifieke aandachtsgebieden (o.a. Office365).		

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weer gegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022	Begr.wijz. VJN 2022	Begroting na wijz.	Realisatie	Verplicht	Restant
9.1 Programmalijn Data	482	0	482	0	140	342
9.2 Programmalijn Dienstverlening	254	-413	-160	0	111	-271
9.3 Programmalijn Bedrijfsvoering	254	0	254	0	301	-47
9.4 Innovatie	380	0	380	0	22	359
9.5 Digivaardige organisatie	51	0	51	20	10	21
Totaal	1.420	-413	1.007	20	583	403

x € 1.000

Toelichting

De lagere lasten zijn toegelicht bij 9.2 Programmalijn Dienstverlening.

10. Overig

10.1. Werkbudget

Output 2022	Inhoud ¹	Geld
In de IPO-begroting is het werkbudget gecentraliseerd. Dit budget is voor "out of pocket" uitgaven die wel te verwachten zijn op kerntaken, maar die op voorhand niet specifiek waren beklemd. Via de voor- en najaarsnota rapporteren we over de besteding.	n.v.t.	

10.2. Stelpost L&P-compensatie

Output 2022	Inhoud	Geld
De personeelslasten zijn in 2022 verhoogd met 1,5% en de materiële budgetten met 1,4%. In de meerjarenraming houden we rekening met een stelpost.	n.v.t.	

10.3. Compensatie Zeeland

Output 2022	Inhoud	Geld
Vanwege een weeffout in het verdeelmodel provinciefonds ontving de provincie Zeeland van de overige 11 provincies € 6,7 mln. ter aanvulling op de uitkering uit het Provinciefonds. In de BAC Financiën van 27 maart 2020 is besloten om deze afspraak te verlengen tot aan de implementatie van de herijking van het Provinciefonds. In de BAC Financiën van 27 maart 2020 is besloten om deze afspraak te verlengen tot aan de implementatie van de herijking van het Provinciefonds. De financiële afhandeling verloopt via de IPO-begroting.	n.v.t.	

10.4. Nog te verdelen apparaatslasten

Output 2022	Inhoud	Geld
De begroting van IPO Den Haag is opgezet volgens de integrale kostprijsberekening. Dit houdt onder meer in dat de kosten van de overige apparaatslasten toegerekend zijn aan de beleidsopgaven. Doen zich gedurende het jaar wijzigingen voor in de ramingen van de overige apparaatslasten, dan worden deze – om pragmatische redenen – niet toegerekend aan de beleidsopgaven maar verzameld binnen beleidsopgave 10.4 Nog te verdelen apparaatslasten.	n.v.t.	

Toelichting

In 2022 vindt heroriëntatie op de organisatie en positionering van Bedrijfsvoering binnen de IPO-vereniging plaats. De heroriëntatie zal gericht zijn op het verkrijgen van een geïntegreerde

¹ Bij de beleidsopgaven in programma 10 Overig passen we in de kolom 'Inhoud' n.v.t. toe omdat bij deze beleidsopgaven geen inhoudelijke resultaten worden bereikt.

bedrijfsvoeringsorganisatie voor de hele vereniging. Het resultaat van deze heroriëntatie zal 2e helft 2022 bekend zijn waarna inzichtelijk zal worden wat de impact is op de Begroting 2023 van zowel BIJ12 als IPO Den Haag. Nieuwe ontwikkelingen binnen Bedrijfsvoering zullen zoveel als mogelijk IPO-vereniging breed worden opgepakt. In de Begroting 2022 van IPO Den Haag is een budget opgenomen van € 248.000 voor ontwikkeling support (bedrijfsvoering). Dit budget wordt structureel overgeheveld van de begroting IPO Den Haag naar de begroting BIJ12 (interne organisatie).

10.5. Saldo Voorjaarsnota/Najaarsnota 2022

Output 2022	Inhoud	Geld
De saldi van de begrotingswijzigingen in de voorjaarsnota en najaarsnota worden niet verrekend met de provincies. Conform de bestendige gedragslijn vinden verrekeningen alleen plaats bij de jaarrekening. Tot die tijd wordt het saldo geparkeerd binnen een aparte beleidsopgave (stelpost) in programma 10. Overig.	n.v.t.	

Toelichting

De in de Voorjaarsnota 2022 opgenomen begrotingswijzigingen hebben een positief saldo ad € 298.000. Dit bedrag wordt geparkeerd binnen een aparte beleidsopgave (stelpost) in programma 10. Overig.

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022	Begr.wijz. VJN 2022	Begroting na wijz.	Realisatie	Verplicht	Restant
10.1 Werkbudget	235	0	235	0	44	191
10.2 Stelpost L&P-compensatie	0	0	0	0	0	0
10.3 Compensatie Zeeland	6.700	0	6.700	0	0	6.700
10.4 Nog te verdelen apparaatslasten	0	-248	-248	0	0	-248
10.5 Saldo voorjaarsnota/najaarsnota	0	298	298	0	0	298
Totaal	6.935	50	6.985	0	44	6.941

x € 1.000

Toelichting

De verlaging van de lasten zijn toegelicht bij de betreffende beleidsopgaven.

Bijlage: Afkortingenlijst

Aforting	Volledige omschrijving
AAC	ambtelijke adviescommissie
AADV	Altijd Actuele Digitale Vergunning
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
ACS	ambtelijke commissie stikstof
AI	articiële intelligentie
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
APK	Algemene Periodieke Keuring
Appa	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
AV	Algemene Vergadering
AZ	ministerie van Algemene Zaken
BAC	bestuurlijke adviescommissie
BAR	Brexit Adjustment Reserve
BCS	Bestuurlijke Commissie Stikstof
BDU	brede doeluitkering
BLOW	bestuursovereenkomst landelijke ontwikkeling windenergie
BNC	beoordeling nieuwe commissievoorstellen
BNG	betalen naar gebruik
BOb	Bestuurlijk Omgevingsberaad
BOD	Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie
BOFv	Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen
BRB	Beraad Ruimtelijk Beleid
BRO	Basis Registratie Ondergrond
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen
BUZA	ministerie van Buitenlandse Zaken
BZK	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BZPW	bestuurlijk Stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers
CdK	Commissaris van de Koning
CE	circulaire economie
CES	cluster energiestrategie
CO2	koolstofdioxide
COELO	onafhankelijk onderzoeksinstituut verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen
CvdR	Comité van de Regio's
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EFRO	Europees Fonds voor Regionale economie
ERIAFF	European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESIF	Europese structuur- en investeringsfondsen
EU	Europese Unie

EZK	ministerie van Economische Zaken en Klimaat
FTK	financieel toetsingskader
GIR	Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte
GLB-NSP	gemeenschappelijk landbouwbeleid-nationaal strategisch plan
GWV	grond-, weg- en waterbouw
HNP	Huis Nederlandse Provincies (in Brussel)
HRE	herstel regionale economie
I&W	ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IBP	interbestuurlijk programma
IDA	Interprovinciale Digitale Agenda
IFV	Interbestuurlijke en financiële verhoudingen
IHW	Informatiehuis Water
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IMPEL	European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law
IPO	Interprovinciaal Overleg
IPS	interprovinciaal programma stikstof
IPSN	interprovinciaal programma stikstof en natuur
JTF	Just Transition Fund
KIA	kennis- en innovatieagenda
KED	Kenniscentrum Europa Decentraal
KIC	kennis- en innovatieconvenant
KOB	kwaliteit openbaar bestuur
KpVV	Kennisplatform Verkeer en Vervoer
KRW	Kaderrichtlijn Water
LCW	Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling
LEV	licht elektronische voertuigen
LGR	Landelijke Grondwater Register
LHS	landelijke handhavingsstrategie
LNV	ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LV	landelijke voorziening
LVMB	Landelijk Verkeersmanagement Beraad
MAP's	EU-milieuactieprogramma's
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
MJA/MEE	meerjarenafspraken energie-efficiëntie
MKB	midden- en kleinbedrijf
MRB	motorrijtuigenbelasting
MTH	milieu, toezicht en handhaving
N2000	Natura2000
NAL	Nationale Agenda Laadinfrastructuur
NAP	Actieprogramma Nitraatrichtlijn
NAS	nationale klimaatadaptatiestrategie
NBTC	Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen

NGO	niet-gouvernementele organisatie
NGR	Nationaal Geo Register
NHI	Nederlands Hydrologisch Instrumentarium
NMP	Nationaal Milieuprogramma
NOVB	Nationaal Openbaarvervoerberaad
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
NPLG	Nationale Programma Landelijke Gebied
NP-RES	Nationaal Programma Regionale Energiestrategie
NSP	nationaal strategisch plan
NTF	Nationaal Toekomstbeeld Fiets
O&F	organisatie & formatie
OCW	ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OEM	overige eigen middelen
OGB	opdrachtgeversberaad
Olo	Omgevingsloket Online
OM	Openbaar Ministerie
OV	openbaar vervoer
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
PFAS	poly- en perfluoralkylstoffen
PHEV	plug in hybride elektrische voertuigen
PIDI/MIEK	Nationaal Programma Infrastructuur Duurzame Industrie / Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
RAL	Regionale Agenda Laadinfrastructuur
REIS	regionale energie-infrastructuur
RES'en	regionale energiestrategieën
REV	Register Externe Veiligheid
RFF	Recovery and Resilience Facility
RISM	Road infrastructure safety management
RMP	regionaal mobiliteitsprogramma
ROM's	regionale ontwikkelingsmaatschappijen
ROWW	ruimtelijke ontwikkeling, water en wonen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SDG's	Sustainable Development Goals
SDN	Safety Delta Nederland
Shine	sustainable houses in inclusive neighbourhoods
SLA	schoneluchtakkoord
SPN	Stichting Samenwerkende Provinciale Ondersteuningsinstellingen Nederland
SPUK	specifieke uitkering
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
SUM	stand van zaken uitvoering Klimaatakkoord Mobiliteit
SZW	ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TBOV	toekomstbeeld openbaar vervoer

TdF	Tour de Force
Twa	terrawattuur
UP CE	landelijk Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie
UvW	Unie van Waterschappen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VOB	Vereniging Openbare Bibliotheken
VP	vitaal platteland
VSO	Verbond voor Sectorwerkgevers Overheid
VTH	vergunningverlening, toezicht en handhaving
WKO	warmte- en koudeopslag
WKP	waterkwaliteitsportaal
Woo	Wet open overheid
WSOB	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
ZBO	zelfstandig bestuursorgaan
ZPW	zelfstandige publieke werkgevers
ZZS	zeer zorgwekkende stoffen